Zoznam liekov a dávok v páskach

Postupné znižovanie dávky · prehľad pre pacientov a lekárov

V tabuľke sú **sily jednotlivých jednotiek** (v mg), z ktorých lekáreň skladá dennú dávku do každého vrecúška. Kombináciou jednotiek sa dá pripraviť takmer ľubovoľná denná dávka — aj v zlomkoch miligramu. Názvy liekov sú uvedené ako medzinárodné názvy účinných látok (INN).

Antidepresíva

Účinná látka (INN)	Sily jednotiek v páske (mg)
Agomelatine	1, 2, 5, 10
Amitriptyline	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2, 5; retard 25
Bupropion	5, 10, 20, 50
Citalopram	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2, 3, 4, 5, 6
Clomipramine	0,5, 1, 2, 5
Duloxetine	*na vyžiadanie*
Escitalopram	0,05, 0,1, 0,2, 0,25, 0,5, 1, 2
Fluoxetine	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2, 5, 10
Fluvoxamine	0,5, 1, 2, 2,5, 5, 10, 20
Imipramine	0,5, 1, 2, 5, 10
Mirtazapine	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2, 5, 10
Moclobemide	1, 2, 5, 10, 20, 50
Nortriptyline	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2, 5
Paroxetine	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2, 3, 5, 7
Sertraline	0,5, 1, 1,25, 2, 2,5, 5, 7,5, 10, 15, 20, 25
Tranylcypromine	1, 2, 5, 10, 20, 30
Trazodone	1, 2, 5, 10, 20
Venlafaxine retard	0,5, 1, 2, 3, 5, 7, 10, 12, 20
Vortioxetine	*na vyžiadanie*

Antipsychotiká

Účinná látka (INN)	Sily jednotiek v páske (mg)
Amisulpride	0,5, 1, 2, 5, 10, 20
Aripiprazole	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2, 2,5, 5
Clozapine	1, 2, 5, 10
Haloperidol	0,05, 0,1, 0,2, 0,5, 2,5
Levomepromazine	1, 2, 5, 10
Olanzapine	0,025, 0,05, 0,1, 0,2, 0,5, 1
Perphenazine	0,5, 1, 2, 5, 10
Pimozide	0,05, 0,1, 0,2, 0,5
Pipamperone	1, 2, 5, 10, 20
Quetiapine	1, 2, 5, 10, 12,5
Risperidone	0,05, 0,1, 0,2, 0,25
Sulpiride	2,5, 5, 10, 20

Zoznam liekov a dávok v páskach

Postupné znižovanie dávky · prehľad pre pacientov a lekárov

Lieky na upokojenie a spánok

Účinná látka (INN)	Sily jednotiek v páske (mg)
Alprazolam	0,01, 0,02, 0,05, 0,1; retard 0,2
Bromazepam	0,05, 0,1, 0,2, 0,5, 1
Chlordiazepoxide	1, 2, 5
Clonazepam	0,025, 0,05, 0,1, 0,2
Diazepam	0,05, 0,1, 0,2, 0,5, 1
Lorazepam	0,01, 0,02, 0,05, 0,1, 0,2, 0,5
Midazolam	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2
Nitrazepam	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2
Oxazepam	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2, 5
Temazepam	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2, 5
Zolpidem	0,1, 0,2, 0,5, 1, 2
Zopiclone	0,05, 0,1, 0,2, 0,5, 1, 2, 5

Stabilizátory nálady a antiepileptiká

Účinná látka (INN)	Sily jednotiek v páske (mg)
Lithium carbonate	5, 10, 20, 50, 100
Lamotrigine	0,5, 1, 2, 5, 10
Carbamazepine	5, 10, 20, 50
Gabapentin	5, 10, 20, 50
Pregabalin	1, 2, 5, 10
Topiramate	0,5, 1, 2, 5, 10
Phenytoin	1, 2, 5, 10
Phenobarbital	1, 2, 5, 10

Analgetiká

Účinná látka (INN)	Sily jednotiek v páske (mg)
Methadone	0,1, 0,2, 0,5, 1
Morphine	0,5, 1, 2, 5
Oxycodone	0,25, 0,5, 1, 2
Tramadol	1, 2, 5, 10, 20
Paracetamol	5, 10, 20, 50

Lieky na srdce a krvný tlak

Účinná látka (INN)	Sily jednotiek v páske (mg)
Atenolol	0,5, 1, 2, 5
Metoprolol tartrate	0,5, 1, 2, 5, 10
Propranolol	0,5, 1, 2, 5
Sotalol	1, 2, 5, 10, 20
Mexiletine	20, 50, 100

Ďalšie lieky

Účinná látka (INN)	Sily jednotiek v páske (mg)
Atomoxetine	30, 50
Lisdexamfetamine	5, 12,5, 25, 50
Modafinil	1, 2, 5, 10, 20, 50
Melatonin	1, 3, 5
Hydroxyzine	1
Promethazine	0,5, 1, 2, 5
Naltrexone	0,5, 1, 2, 5, 10
Disulfiram	5, 10, 20, 25, 50, 62,5, 100, 125, 200, 250
Prednisolone	0,25, 0,5, 1, 2
Finasteride	0,3, 0,5, 1, 1,25
Dutasteride	0,1, 0,15, 0,25, 0,5
Minoxidil	1, 1,25, 2,5
Sildenafil	5, 20, 30, 60, 90
Sumatriptan	1, 2, 5, 10, 20
Pilocarpine retard	5
Methylthioninium chloride	10, 20, 50

Len na lekársky predpis. Dostupnosť liekov a síl sa môže meniť — pre konkrétny liek a dávku ju overíme pri konzultácii. O tempe znižovania vždy rozhoduje lekár. Lieky nikdy nevysadzujte ani neznižujte svojpomocne.

Prečo znižovať po malých krokoch — grafy

Grafy vysvetľujú, prečo sa pri vysadzovaní používajú pásky s nízkymi dávkami: rovnaký pokles v miligramoch neznamená rovnaký pokles účinku v mozgu. Ide o ilustráciu podľa publikovaných údajov, nie o individuálny plán — tempo vždy určuje lekár.

Rýchle znižovanie: polovica a znova polovica

Každý veľký skok vyvolá abstinenčné príznaky — závraty, „mozgové zips“, úzkosť, nespavosť. Prichádzajú do niekoľkých dní a podobajú sa pôvodným ťažkostiam, preto sa ľahko zamenia za relaps. Výsledok: návrat k plnej dávke a presvedčenie, že bez lieku to nejde.

Hyperbolické vysadenie: kroky sa ku koncu zmenšujú

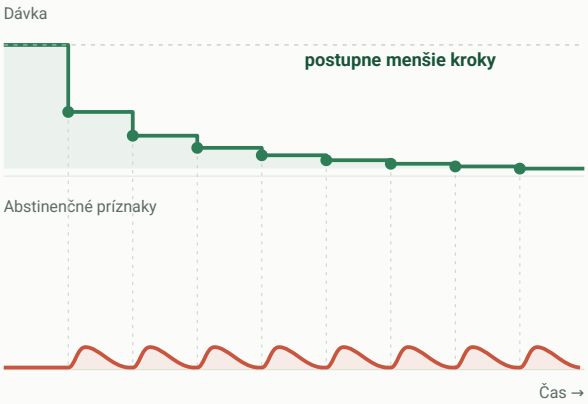

Každé zníženie sa počíta z aktuálnej dávky, nie z pôvodnej — kroky sú preto na začiatku väčšie a ku koncu stále menšie. Nervový systém má po každom kroku čas sa prispôsobiť a abstinenčné príznaky zostávajú mierne. Ide o ilustráciu; konkrétne tempo určuje lekár podľa vašich reakcií.

Prečo: ako antidepresívum obsadzuje serotonínový transportér (SERT)

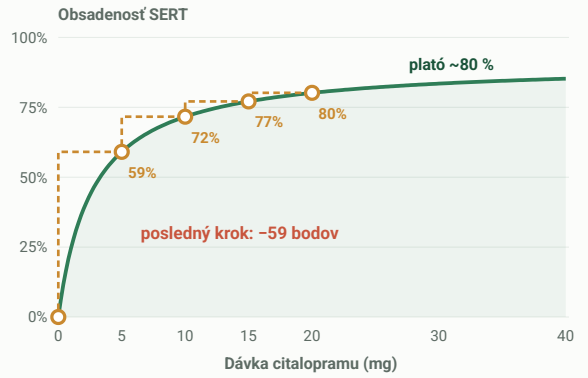

Krivka ukazuje, akú časť serotonínových transportérov citalopram blokuje pri rôznych dávkach. Nad zhruba 20 mg sa zplošťuje (plató okolo 80 %), pod 5 mg prudko klesá. Pri lineárnom znižovaní 20 → 15 → 10 → 5 mg sa obsadenosť takmer nezmení — posledný krok z 5 mg na nulu ju však zníži naraz o takmer 60 bodov. Model podľa publikovaných PET údajov (Horowitz & Taylor 2019; Sørensen a kol. 2022): ~24 % pri 1 mg, ~60 % pri 5 mg, ~80 % pri 20 mg, ~86 % pri 40 mg.

Lineárne vs. hyperbolicky: o koľko klesne obsadenosť pri každom kroku

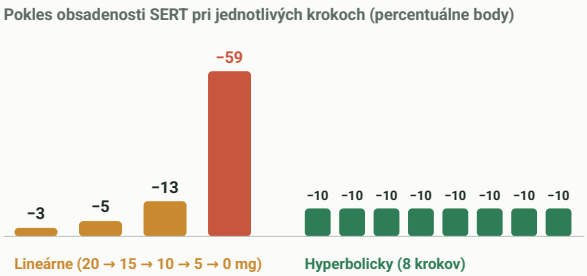

Pri lineárnom pláne sú kroky v miligramoch rovnaké, no pre mozog nerovnaké: −3, −5, −13 a nakoniec −59 bodov. Hyperbolický plán volí dávky tak, aby každý krok znížil obsadenosť približne rovnako (tu o ~10 bodov) — preto je záverečná fáza najpomalšia a dávky najmenšie.

Čo môže priniesť nižšia dávka

Emočný rozsah
71 % opisovalo emočnú otupenosť — menej smútku, ale aj menej radosti.

Sexuálna funkcia
66 % uvádzalo sexuálne ťažkosti; do istej miery súvisia s dávkou.

Prítomnosť a jasná myseľ
70 % opisovalo pocit hmly alebo odpojenosti.

Radosť a energia
60 % uvádzalo menej pozitívnych pocitov.

Pocit seba
66 % malo pocit, že „nie sú sami sebou“.

Nie je to sľub. Nižšia dávka môže u niektorých ľudí znamenať aj návrat pôvodných ťažkostí a niekedy je správnym rozhodnutím liek ponechať. O každej zmene dávky rozhodujte spolu s lekárom.